

Aleksandr Puşkin

BAĞÇASARAY ÇEŞMESİ

(parça)

terciman Osman Aqçoqraqlı

Geray nazar dike qalmış
Tüter lülesi ağzında,
Mütiy qullar divan turmuş
Yavuz hannıñ etrafında.
Saray halqı süküt üzre
Esap etmekteler ğayet,
Niçün böyle elem üzre
Azaplanmaqta han-azret.
Aman cümle halayıqa
İşaret verdi ükümdar,
Dağıldılar sola-sağa
Baş egip halayıqalar.
Yalıñızlıqta qalmıştır han
Çeker bir ah melâletle,
Yüzünden em olur iyan
Onıñ qalbindeki eyecan.
Yüregindeki ğam zahir
Nice kölge eder güya,
Siya ve meyus bulutlar
Ayne kibi tüm-tüz suya.

Mükedder qalpli hanımlar
Hazin tınçlıq mekânlarda
Açılmamış gönce güller
Muafızlar nazarında
Mabus olan bu dülberler
Zindan asa saraylarda
İç tahayül etmiyurlar
Hiyanetlik nizam aşqta.

Saqlı turan bu çiçekler
Arabistan gülü kibi
Yaşarlar bu aziz ruhlar
Qapalı cam qafeslerde.
Keçer aylar, keçer yıllar,
Faqat baht onlara külmez
Nedir gençlik, nedir sevmek
Keçer künler iç bilinmez.
Saatlar pek yavaş kiter
Künniñ künden iç farqı yoq.
Bütün aremde durğunluq
Sefa, zevqten eser em yoq.
Vaqıt-vaqıt genç hanımlar
Göñül eglence qastile

Deñiştirip libasların
Ederler cilve subetler.
Dolaşırlar kezer onlar
Ağaçlıqlar arasında
Ve yahut çağlayıp aqan
Şadırvanlar kenarında
Faqat araya qatılır
O zalım arem ağası
Yoq ki, çare saqınmaya
Közün almaz, eder nazar,
Eder ol hizmet ve ğayret
Sıraya verir intizam.
Hannıñ emri onıñ için
Quran kibi olur qanun
Sanarsıñ dikili bir taş
O, bilmez aşq ve sevdayı.
Qulaq vermez, işitmez o,
Oyun, külkü ve cilveyi
İster taqir ve istiza
İster fiğan ve ah ü zar
Rica, minnet ve savt-sada
Raatin etmez tar-u-mar.
Hatun ahlâqların bilir
Nasıl hain olur onlar
Esir olursa ya azat.
Tecribeli odır bir zat
Ve em közüñ qanlı yaşı
Boş canına toqunmazlar,
Çün onlara o inanmaz.

Arareti saatlarda
Perişan saçlı dülberler
Kiterler suya tüşmeye
O nazik gül kibi tenler
Acep endamlı tenlere
Aqarçeşme eder oyun,
O şirin tenler üstüne
Boyun egip töker suyun.
Arem nevbetçisi bunda
Eder seyran ve temaşa
Çarpınıp suvda oynaşan
Çıplaq güzel bedenlere.
Qaranlıqta arem boyu
Duyulmaz pek yavaş basar

Güzel halılar üstüne
Odararı baqar keçer.
Sed olmayan qapuları
Qulaq salıp teftiş eder
Onıñ hizmeti seyir etmek
Nasıl uyur zenan-ı han.
Nefes almaq için çekmek
Olur oña aman iyan,
Yazıq ol dülbere kim ger
Ederse uyquda sözler
Ve ya sırdaşa gizlice
Muabbet sırların açar.

Niçün pek qayğılı Geray
Çubuğı sönmüş elinde
Qımıldanmaz turur hadem
İşaret bekler qapuda.
Yerinden qalqar ol sultan
Açılır qapular oña
Tefekkürle kiter ol han
Hanımlarıñ tarafına.
Şadırvanlar kenarında
Yipek halılar üstünde
Oturmuşlar genç hanımlar
Ederler hanı intizar.

Mermer taştan havuzlarda
Büllür kibi berraq suvda
Balıqlarıñ oynaşmasın
Baqıp onlar olurlar şeñ.
Kimi oyun eder mahza
Atar altın küpe havuza
Er taraftan cariyeler
Tatlı şerbet sunarlardı.
Bir hoş türkü çağırdılar,

Arem gürültiye keldi.

Türkü

-1-

Haq insana eder ihsan
Qaza-belâ, mukâfatı
Ne bahtlı ol faqır insan
Kören qartlığında Mekkeyi.

-2-

Ne şanlıdır eden feda
Canın Tuna yalısına
Cennette uriy qız oña
Küler qarşı kele-kele.

-3-

Daa bahtlı ey, Zarema,
Sevip tınçlıq arem içre
Gül göncesi kibi seni
Eger sararsa bir kişi.

Qızlar yırlayurlar...

Arem ziyneti Zarema
Özü qanda o necm-i aşq,
O mazun em sararmış pek
Asmaz sitayışe qulaq.
Qattı ruzgâr dalın qırmış
Nehl kibi boynun egmiş
İç bir şişe baqmaz olmuş,
Çün Zaremden Geray küsmüş...

Luğat

mütiy – itaat etken
halayıq – qadın hızmetçi, qadın qul
melalet etmek – sıqılmaq
iyan – belli, açıq
zahir olmaq – körünmek
meyus – kederli, tüşkün
mükedder – pek kederli
hazın – ğamlı
muafız – qoruyıcı
mabus – apis olunğan, esir
asa – bezek, süs
tahayül etmek – hayalğa ketirmek
eser – bu yerde “alâmet” manasında

libas – urba, kiyim
şadırvan – fontan
taqir – aqaret
istiza – mısqıl
ah ü zar – ağlap inleme
savn-seda – ses-seda
şiyve – naz, cilve
halı – kilim
hadem – hızmetçiler
tefekkür – fikirler, tüşünceler
intizar etmek – beklemek
berraq – nurlu, yıldıruvuq
mahza – öz başına, tek

sunmaq – bermek
Haq – Allah
ihsan – eyilik
Tuna – Dunay

necm-i aşq – sevgi yıldızı
sitayiş – maqtama
nehl – palma teregi